מחוון למורה

מחוון: ויקהל: שבת, נדבת לב ובצלאל

1. "שֵׁשֶׁת יָמִים, תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ" ו"לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ, בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם". רש"י: "לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת": גם בניית המשכן נעצרת בשבת.
2. אותו פועל "ויקהל": בפרק לב הקהל התאסף ודרש עגל, ובפרק לה הקהל נאסף לבנות משכן. האנרגיה של הקהל מתועלת מחטא לתיקון.
3. האנשים והנשים: "חָח וָנֶזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי זָהָב" (כב). הנשים: טוו תכלת, ארגמן ושש, ו"טָווּ אֶת־הָעִזִּים" (כה-כו). הנשיאים: "אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם, וְאֵת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים" (כז) ואת הבשמים והשמן (כח). בעלי המלאכה: "כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נְשָׂאוֹ לִבּוֹ" (כא).
4. רש"י: הנשיאים אמרו "וּמַה שֶּׁמִּחַסְּרִים, אָנוּ מַשְׁלִימִין אוֹתוֹ", אבל הציבור הביא הכול, ונשאר להם רק מעט. כוונה טובה, אבל עיכוב; דעה אישית מנומקת.
5. בצלאל: "וַיְמַלֵּא אֹתוֹ, רוּחַ אֱלֹהִים, בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת", ושניהם גם מלמדים אחרים: "וּלְהוֹרֹת, נָתַן בְּלִבּוֹ". רש"י: אהליאב "מִן הַיְרוּדִין שֶׁבַּשְּׁבָטִים", וה׳ השווה אותו לבצלאל, "וְלֹא נִכַּר שׁוֹעַ לִפְנֵי דָל".
6. רש"י: "מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל קֹדֶם לְצִוּוּי מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים הָיָה": המשכן כתיקון וכפרה. רמב"ן: משה מצווה כעת "בְּכָל מַה שֶּׁנִּצְטַוָּה מִתְּחִלָּה": המשכן היה התוכנית המקורית, שכינה בתוך העם, והעגל רק עיכב אותה.
7. א. רש"י: הקדמת השבת באה "לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת" (6). ב. "כֹּל נְדִיב לִבּוֹ, יְבִיאֻהָ"; "וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים, עַל־הַנָּשִׁים"; "כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה, אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם"; הנשיאים ובעלי המלאכה (שלוש ראיות × 3). ג. לפי רש"י המשכן הוא תשובה וכפרה, סימן לסליחה; לפי הרמב"ן הוא מטרה בפני עצמה, המשך של מעמד הר סיני והשראת שכינה (5).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ופרשנים נוספים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: ספר שמות (חטא העגל ובניית המשכן, שמות לב-מ) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.